

**UCHWAŁA NR XI/76/2015
RADY MIEJSKIEJ W RUDNIKU NAD SANEM**

z dnia 30 listopada 2015 r.

w sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.), Rada Miejska w Rudniku nad Sanem uchwała, co następuje:

§ 1.

Uchwała się Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

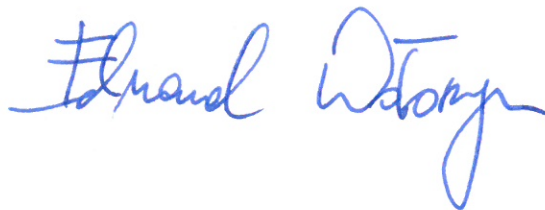
Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

mgr Edward Wołoszyn

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
I. Podstawy prawne	6
II. Charakterystyka gminy	9
2.1. Położenie geograficzne	9
2.2. Historia	11
III. Charakterystyka podstawy prawnej	12
3.1. Organizacja systemu pomocy społecznej	12
3.2. Organizacja Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem	16
3.3. Zadania w zakresie pomocy społecznej oraz rodzaje świadczeń z pomocy społecznej	18
3.4. Struktura wydatków Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2011-2014	21
IV. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy Rudnik nad Sanem	24
4.1. Ubóstwo	31
4.2. Bezrobocie	33
4.3. Długotrwała lub ciężka choroba	35
4.4. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	36
4.5. Niepełnosprawność	39
4.6. Alkoholizm	41
4.7. Przemoc w rodzinie	43
4.8. Bezdomność	44
4.9. Wielodzietność	45
4.10. Potrzeba ochrony macierzyństwa	47
4.11. Trudności w przystosowaniu się po opuszczeniu zakładu karnego	48
4.12. Problem dzieci przebywających poza swoim środowiskiem naturalnym	49
4.13. Dane o liczbie rodzin i osób korzystających z pomocy ośrodka pomocy społecznej w Rudniku nad Sanem w 2014 r.	50
V. Podsumowanie wdrażania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2011 – 2015	52
5.1. Priorytet: Redukcja zjawiska ubóstwa	52
5.2. Priorytet: Pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem bezrobocia i przeciwdziałanie bezrobociu	54
5.3. Priorytet: Przeciwdziałanie zjawisku marginalizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych	55
5.4. Priorytet: Pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	56
5.5. Priorytet: Poprawa sytuacji osób starszych	57
5.6. Priorytet: Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym	58
5.7. Priorytet: Pomoc na rzecz dzieci przebywających poza ich naturalnym środowiskiem	58
VI. Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016-2020	59
6.1. Analiza SWOT	59
6.2. Cel główny	59
6.2.1. Pomoc na rzecz rodzin i osób dotkniętych problemem ubóstwa	60
6.2.2. Pomoc na rzecz rodzin, w których występuje zjawisko bezrobocia	61
6.2.3. Pomoc na rzecz osób chorych i niepełnosprawnych	63
6.2.4. Pomoc na rzecz rodzin, w których występuje zjawisko przemocy	65

Wstęp

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020 stanowi wieloletni dokument programowy, który w szczególności skierowany jest do grupy mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Podstawę prawną niniejszej strategii stanowi art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej zwanej dalej ustawą, w oparciu o które gmina opracowuje i realizuje strategię rozwiązywania problemów społecznych. Z uwagi na to, iż do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, zasadniczym jej celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka¹.

Przyjęcie przez samorząd Gminy Rudnik nad Sanem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020 ma istotne znaczenie dla realizacji lokalnej polityki społecznej. Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej. Wszelkie podejmowane działania będą kierowane głównie do środowisk, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem, a więc głównie w obrębie środowiska osób objętych działaniami mającymi na celu pomoc społeczną.

Z uwagi na to, że głównym obszarem działań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zasadnym wydaje się być przybliżenie we wstępie pomocy społecznej, przez którą rozumie się element zabezpieczenia społecznego², który można zdefiniować jako „całokształt środków i działania instytucji publicznych, za pomocą których społeczeństwo stara się zabezpieczyć swoich obywateli przed niezawinionym przez nich niedostatkiem, przed groźbą niemożności zaspokojenia podstawowych potrzeb, społecznie uznanych za ważne”³. Pomoc społeczna⁴ działa w sytuacjach, w których zostały zagrożone podstawowe warunki egzystencji osoby lub rodziny, bądź też jakość ich życia obniżyła się poniżej społecznie akceptowanego minimum. Cele pomocy społecznej wynikają z obowiązujących

¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.).

² Zob. B. Kołakowski, M. Ratajczak, *Pomoc społeczne. Wybrane instytucje pomocy rodzinie i dziecku*, Warszawa 2013, s. 36.

³ J. Piotrowski, *Zabezpieczenie społeczne. Problematyka i metody*. Warszawa 1997, s. 7.

⁴ Podstawowym aktem prawnym regulującym problematykę pomocy społecznej jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (dalej: ustawa).

Strategia składa się z pięciu części. Pierwsze trzy stanowią wprowadzenie w problematykę strategii, kwestii uregulowań prawnych, opis struktury gminy oraz diagnozę problemów społecznych, w ramach której scharakteryzowano gminę oraz system organizacji pomocy społecznej. Część druga zawiera podsumowanie realizacji dotychczas obowiązującej Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011-2015 oraz charakterystykę założeń na lata 2016-2020.

I. Podstawy prawne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rudnik nad Sanem tworzona jest na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.), która w art. 17 ust. 1 pkt 1 nakłada na Gminy obowiązek „opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”⁶. Art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej określa zakres konstruowanej Strategii, w której priorytetowe działania wiążą się ściśle z opracowaniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Ponadto art. 16b ust 2 ww. ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj. diagnoza sytuacji społecznej, prognoza zmian w zakresie objętym strategią, cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań, sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe, wskaźniki realizacji działań⁷.

Wyznaczenie priorytetowych kierunków i działań realizowanych w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Rudnik nad Sanem na lata 2016-2020 jest spójne z głównymi założeniami dokumentów obowiązujących na terenie Unii Europejskiej i Polski, które są wyznacznikiem polityki społecznej i decydują o kształcie przedsięwzięć realizowanych w jej poszczególnych obszarach.

Zaliczyć do nich możemy:

Poziom europejski :

- Strategia Lizbońska;

⁶ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.).

⁷ Zob. tamże.

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 581 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm.);

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rudnik nad Sanem na lata 2016-2020 wpisuje się i odnosi do kanonu dokumentów polityki społecznej w wymiarze europejskim, krajowym i wojewódzkim. W zakresie rozwiązywania problemów społecznych szczególną wagę przypisuje się lokalnym programom, przyjętym uchwałą Rady Miejskiej w Rudniku nad Sanem. Zaliczamy do nich:

1. Wieloletni Programu Osłonowy w zakresie dożywiania "Pomoc gminy w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020 przyjęty uchwałą nr XXX/148/2014 Rady Miejskiej w Rudniku nad Sanem z dnia 26 marca 2014 r.
2. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2015 rok – przyjęty uchwałą Nr VI/28/2015 Rady Miejskiej w Rudniku nad Sanem z dnia 27 marca 2015 roku.
3. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2013 przyjęty uchwałą Nr VI/34/2011 Rady Miejskiej w Rudniku nad Sanem z dnia 31 marca 2011 roku.
4. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2016 przyjęty uchwałą Nr XXX/150/2014 Rady Miejskiej w Rudniku nad Sanem z dnia 26 marca 2014 roku.

- Przędzel Kolonia.

Gmina Rudnik nad Sanem leży w powiecie niżańskim i graniczy z następującymi gminami: Nisko, Ulanów, Krzeszów Jeżowe. Powierzchnia gminy wynosi 79 km², z czego 36 km² przypada na miasto, a pozostałe 43 km² to tereny wiejskie. Liczba ludności w roku 2014 wyniosła 10 275 osób⁹.

Rudnik nad Sanem jest ośrodkiem wikliniarstwa w Polsce – „Polską Stolicą Wikliny”. Miasto jest lokalnym ośrodkiem usługowym. Funkcjonuje w nim różnorodny przemysł: wyroby wiklinowe i drewniane, chemiczny, konstrukcje stalowe. Przez miasto przebiega droga krajowa nr 77 oraz linia kolejowa nr 68 łącząca Lublin z Przeworskiem ze stacją Rudnik nad Sanem.

W oparciu o analizę danych statystycznych opracowanych przez Urząd Statystyczny w Rzeszowie można wskazać, iż struktura ludności w 2013 roku przedstawiała się następująco¹⁰:

- w wieku przedprodukcyjnym jest 1818 osób,
- w wieku produkcyjnym 6687 osób,
- w wieku poprodukcyjnym znajduje się 1815 osób.

Wskaźnik obciążenia demograficznego w naszej gminie w minionych latach kształtował się niemal na niezmiennym poziomie. Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosiła w 2010 r. – 54,6 osoby, w 2012 r. – 55 osób, w 2013 r. - 54,3 osoby.

Gmina Rudnik nad Sanem ma charakter miejsko – rolny, dominującym źródłem utrzymania jest wyrób przedmiotów wykonywanych z wikliny.

Na terenie gminy znajduje się 5 szkół podstawowych, 1 szkoła gimnazjalna oraz 2 szkoły ponadgimnazjalne. Oprócz tych szkół na terenie gminy funkcjonuje przedszkole miejskie, Ochronka prowadzona przez Siostry Służebniczki i Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, w którym organizowane są zajęcia na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjalnej i przysposabiającej do pracy.

Na terenie gminy Rudnik nad Sanem funkcjonuje jedna placówka opiekuńczo – wychowawcza, działająca od września 2000 roku. Jest to Dom Dziecka im. „ Nasz Dom Dzieciątka Jezus”, w którym może przebywać 35 osób. Na dzień 5 listopada 2015 r. przebywało w niej 24 wychowanków.

⁹ Zob. <http://www.bip-rudnik.eu1.pl/> (dostęp. 07.09.2015 r.)

¹⁰ Zob. tamże.

26 pp AK, dowodzona przez kpt. Stefana Zakrzewskiego (prawdziwe nazwisko: Zenon Kubski) ps. „Lech”, która została zatrzymana w Rudniku 18 sierpnia 1944¹¹.

III. Charakterystyka podstawy prawnej

3.1. Organizacja systemu pomocy społecznej

Podstawy prawne funkcjonowania systemu pomocy społecznej

Podstawowymi aktami prawa, na których opiera się funkcjonowanie systemu pomocy społecznej są:

I. Prawo krajowe:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.).

Ustawa o pomocy społecznej określa:

- zadania w zakresie pomocy społecznej,
- rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania,
- organizację pomocy społecznej,
- zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

2. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 114 z późn. zm.). Ustalone zostały w niej warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Ustawa wyróżnia świadczenia rodzinne, którymi jest zasiłek rodzinny wraz z dodatkami oraz świadczenia opiekuńcze: świadczenie pielęgnacyjne i zasiłek pielęgnacyjny.

3. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2015 r. poz. 859 z późn. zm.). Ustawa określa zasady:

- postępowania wobec osób zobowiązanych do świadczenia alimentacyjnego oraz na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli egzekucja prowadzona przez komornika sądowego jest bezskuteczna;

---

¹¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Rudnik_nad_Sanem (dostęp. 07.09.2015 r.)

7. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286). Ustawa określa zadania z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi.

8. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 z późn. zm.). W ustawie tej zawarte są zasady i formy ochrony praw lokatorów, zasady gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy oraz określony jest katalog praw i obowiązków lokatorów.

9. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 966 z późn. zm.). Ustawa reguluje zasady i tryb przyznawania, ustalania wysokości i wypłacania dodatków mieszkaniowych oraz właściwość organów w tych sprawach.

10. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149 z późn. zm.). Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.

11. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.).

12. Ustawa z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" (Dz. U. z 2005 r. Nr 267, poz. 2259 z późn. zm.). Ustawa ustanawia wieloletni program pomocy państwa w zakresie dożywiania w latach 2006-2013.

13. Obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (M.P. z 18 września 2015 r. poz. 821).

14. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.).

14. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).

Ustawa określa:

- 1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie;

3.2. Organizacja Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem

Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem został powołany uchwałą Rady Gminy i Miasta w Rudniku nad Sanem Nr XI/53/91 z dnia 30 kwietnia 1991 r. w sprawie powołania jednostki budżetowej. Placówka jest jednostką organizacyjną Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem, która finansowana jest z budżetu gminy oraz dotacji celowych przekazanych na realizację zadań zleconych.

Obszarem działania Ośrodka jest teren Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem. Ośrodkiem kieruje Kierownik, który jest odpowiedzialny za działalność Ośrodka oraz reprezentuje go na zewnątrz. Kierownika zatrudnia i zwalnia Burmistrz Gminy i Miasta, pracowników Ośrodka zatrudnia i zwalnia Kierownik OPS.

W Ośrodku Pomocy Społecznej pracują:

- kierownik,
- główna księgowa,
- księgowa;
- sześciu pracowników socjalnych,
- opiekunka świadcząca usługi opiekuńcze,
- trzy opiekunki świadczące usługi specjalistyczne,
- asystent rodziny,
- dwóch pracowników realizujących zadania związane ze świadczeniami rodzinnymi i funduszem alimentacyjnym.

W obszarze działania pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej znajdują się miasto Rudnik nad Sanem oraz sołectwa: Kopki, Chałupki, Przędzel i Przędzel Kolonia. Pracownicy socjalni Ośrodka mają przydzielone tereny swojego działania. Na każdego z pięciu pracowników socjalnych pracujących w terenie przypada obecnie 2055 mieszkańców. Na jednego pracownika socjalnego przypada około 120 rodzin, które wielokrotnie w ciągu roku obejmowane są pomocą finansową, rzeczową oraz doradztwem. Praca z klientami wymaga od pracownika socjalnego szerokiej wiedzy, odpowiednich predyspozycji i umiejętności, które pozwalają mu na dobór właściwych środków potrzebnych do opracowania skutecznego planu pomocy obejmującego w pierwszej kolejności zaspokojenie podstawowych potrzeb.

Rozwiązywaniem problemów społecznych w Ośrodku Pomocy Społecznej zajmują się pracownicy socjalni, którzy pracują w pięciu rejonach. Mają oni bezpośredni kontakt ze środowiskiem, w związku z czym diagnozują i podejmują decyzje o przyznaniu właściwej

3.3. Zadania w zakresie pomocy społecznej oraz rodzaje świadczeń z pomocy społecznej

Zadania w zakresie pomocy społecznej zostały podzielone przez ustawodawcę na zadania własne gminy oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę.

W pierwszej grupie (zadania własne) w ustawie o pomocy społecznej zostały wymienione zadania:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- praca socjalna;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Rodzaje świadczeń z pomocy społecznej:

a) o charakterze pieniężnym:

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- pomoc dla rodzin zastępczych,
- pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;

b) świadczenia niepieniężne:

- praca socjalna,
- bilet kredytowany,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- składki na ubezpieczenia społeczne,
- pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- sprawienie pogrzebu,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- schronienie,
- posiłek,
- niezbędne ubranie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- mieszkanie chronione,
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- opieka i wychowanie w rodzinie zastępczej i w placówce opiekuńczo - wychowawczej,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych,

Tabela 2. Struktura wydatków OPS w Rudniku nad Sanem w roku 2012

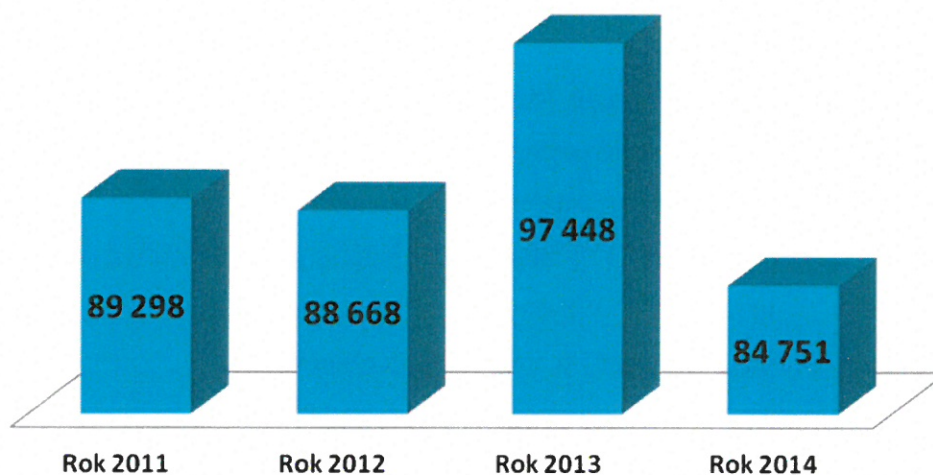
Rodzaj świadczenia	Kwota zadań/środków własnych	Kwota zadań zleconych/dotacji	Kwota razem	Liczba świadczeń
Zasiłek stały	0,00	281 229,75	281 229,75	748
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej	0,00	0,00	0,00	0
Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone osobom z zaburzeniami psychicznymi	0,00	155 419,00	155 419,00	7 377
Usługi opiekuńcze	17 946,00	0,00	17 946,00	967
Zasiłek celowy i w naturze	4 338,00	0,00	4 338,00	36
Pobyt w domach pomocy	183 898,00	0,00	183 898,00	96
Zasiłek okresowy	502 570,00	0,00	502 570,00	1 776
Program wieloletni: pomoc w zakresie dożywiania	100 000,00	399 820,00	499 820,00	54 976
Świadczenia rodzinne	0,00	2 698 677,00	2 698 677,00	21 021
Fundusz alimentacyjny	0,00	350 523,00	350 523,00	936
Składki emerytalno-rentowe	0,00	115 968,00	115 968,00	831
Razem	808 852,00	4 001 636,75	4 810 388,75	88 668

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem

Tabela 3. Struktura wydatków OPS w Rudniku nad Sanem w roku 2013

Rodzaj świadczenia	Kwota zadań/środków własnych	Kwota zadań zleconych/dotacji	Kwota razem	Liczba świadczeń
Zasiłek stały	0,00	359 369,20	359 369,20	838
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej	0,00	0,00	0,00	0
Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone osobom z zaburzeniami psychicznymi	0,00	156 744,00	156 744,00	7 464
Usługi opiekuńcze	20 748,00	0,00	20 748,00	1 093

Liczba wypłaconych świadczeń z OPS w latach 2011 - 2014

Wykres 1. Liczba wypłaconych świadczeń z OPS w latach 2011 - 2014

IV. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy Rudnik nad Sanem

Współczesny model pomocy społecznej opiera się w głównej mierze na systemowym podejściu, które ma przeciwdziałać marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Zgodnie z definicją przedstawioną w Narodowej Strategii Integracji Społecznej wykluczenie społeczne to brak lub ograniczone możliwości uczestnictwa, wpływania, korzystania osób i grup z podstawowych praw, instytucji publicznych, usług, rynków, które powinny być dostępne dla każdego. Właściwe zdiagnozowanie wykluczenia społecznego powinno prowadzić do świadczenia skutecznej pomocy społecznej. W diagnozie społeczno-ekonomicznej, przedstawionej w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki do grup społecznych, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy zaliczono:

- osoby bezrobotne do 25 roku życia;
- osoby długotrwale bezrobotne lub kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka;
- osoby bezrobotne powyżej 50. roku życia;

W 2014 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem objął szeroko rozumianym wsparciem łącznie 602 rodziny (1658 członków rodzin), w tym 291 rodzin z dziećmi¹².

Tabela 5. Liczba rodzin objętych wsparciem ze względu na wiek dzieci w 2014 r.

Wiek dzieci	Liczba rodzin
do 6 roku życia	157
do 18 roku życia	291
wielodzietne	78
niepełne	71
z dzieckiem niepełnosprawnym	27

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem

Dysfunkcjonalność współczesnej rodziny ujawnia się przez jej nietrwałość. Co piąte małżeństwo rozwodzi się. Stan, jaki budzi niepokój nie tylko z uwagi na jego rozmiar, ale przede wszystkim na konsekwencje, jakie za sobą przynosi dla członków rodziny – współmałżonków i dzieci. Nietrwałość rodziny polskiej przynosi zachwianie jej struktury. Coraz więcej pojawia się rodzin niepełnych. Osłabienie się lub zerwanie więzi emocjonalnej między rodzicami a dziećmi, powierzchowność kontaktów, skłócenie w rodzinie prowadzi do poważnych zagrożeń takich jak alkoholizm, narkomania, dewiacje seksualne, a nawet próby samobójcze¹³.

W gminie Rudnik nad Sanem wśród rodzin korzystających ze wsparcia ośrodka przeważają te z jednym i dwojgiem dzieci.

Tabela 6. Ilość rodzin objętych wsparciem ze względu na liczbę dzieci w rodzinie w 2014 r.

	Liczba dzieci w rodzinie							
	1	2	3	4	5	6	7	8 i więcej
Liczba rodzin	89	124	62	13	3	-----	-----	-----

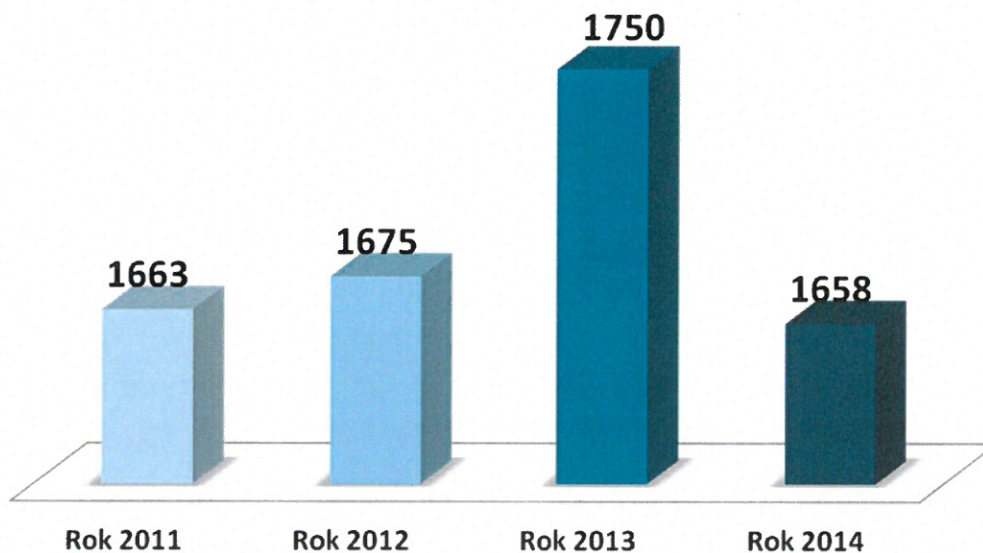
Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem

Najczęstszym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w 2014 r. było posiadanie niskich dochodów oraz bezrobocie. Bezrobocie zaś stanowi główny czynnik sprawczy ubóstwa. Jego konsekwencją jest nie tylko niedostatek, a więc niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb członków rodziny, w tym dzieci, ale także zaniżenie kompetencji w zakresie funkcjonowania rodziny.

¹² Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem.

¹³ Zob. K. Pospiszyl, *Masochizm kobiecy*, „Problemy Rodziny” 1991, nr 4, s. 24.

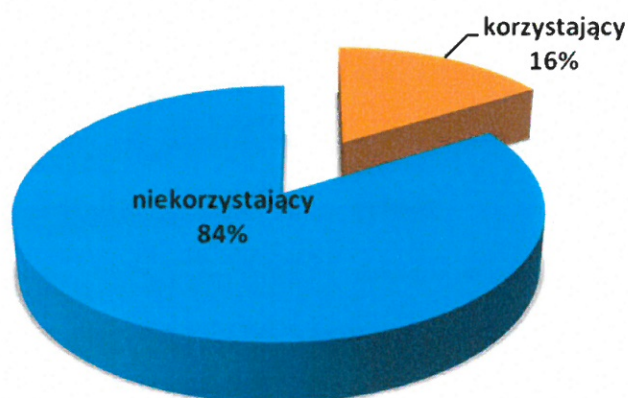
Liczba osób objętych pomocą społeczną w latach 2011 - 2014

Wykres 2. Liczba osób korzystających z pomocy OPS w latach 2011 – 2014 na terenie gminy Rudnik nad Sanem

Analizując przedstawiony powyżej wykres można wnioskować, iż liczba osób korzystających z pomocy OPS kształtuje się na wysokim poziomie. W 2014 roku, Ośrodek Pomocy Społecznej, na tle analizowanych lat, pomógł największej liczbie osób. W pozostałych latach, współczynnik ten kształtował się na podobnym poziomie.

Odsetek osób korzystających z pomocy OPS na tle społeczności gminy Rudnik nad Sanem w 2014 roku

Wykres 4. Liczba osób korzystających z pomocy OPS na tle społeczności gminy Rudnik nad Sanem w 2014 roku

Najczęściej występującymi problemami, które były przyczyną przyznania pomocy przez OPS na terenie naszej gminy w ubiegłych latach były: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba i bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (rodzina niepełna, rodzina wielodzietna). Innymi powodami przyznania pomocy przez OPS były: potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm, bezdomność, sieroctwo i trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

mieszkanie, ochrona zdrowia, higiena), do wykonywania pracy (transport lokalny i łączność), kształcenia (oświata i wychowywanie dzieci), a także utrzymywania więzi rodzinnych i towarzyskich oraz uczestnictwa w kulturze. Najczęstszym powodem występowania ubóstwa w rodzinach jest bezrobocie. Pojęcie ustawowej granicy ubóstwa wyznacza ustawa o pomocy społecznej, ustalając pewną kwotę, która uprawnia do ubiegania się o pomoc społeczną. W nauce polskiej najczęściej formułowane są dwa określenia ubóstwa¹⁴:

- Brak dostatecznych środków materialnych do życia, bieda, niedostatek;
- Zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny.

Ponadto w literaturze polskiej wyróżnia się ubóstwo absolutne (bezwzględne) oraz ubóstwo względne relatywne¹⁵. To pierwsze określa się jako stan warunków bytowych, który uniemożliwia lub w istotnym stopniu utrudnia realizację podstawowych funkcji życiowych. Drugi rodzaj ubóstwa, względne uwzględnia specyfikę danego społeczeństwa. I właściwe dla niego uwarunkowane społecznie i kulturowo, potrzeby i sposoby ich zaspokajania. Miarą ubóstwa relatywnego jest odsetek średnich wydatków lub dochodów ogółu gospodarstw domowych w danym kraju.

W Polsce Główny Urząd Statystyczny przyjął następujące granice ubóstwa:

- dla oceny ubóstwa obiektywnego

a) relatywna (50% średnich wydatków),

b) absolutne:

- minimum egzystencji szacowane przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (granica ubóstwa skrajnego) – minimum egzystencji wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka,
- ustawowa (kwota uprawniająca do ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy Społecznej

- dla oceny ubóstwa subiektywnego

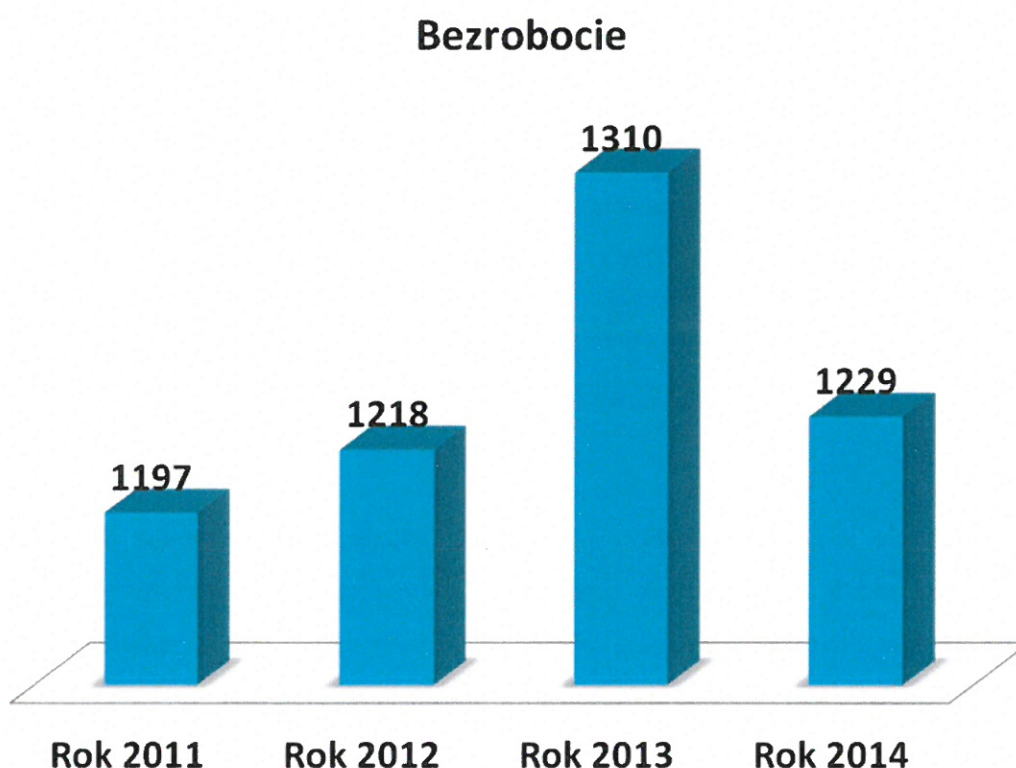
„lejdejska” (wykorzystuje oceny dochodów deklarowane przez same gospodarstwa domowe).

---

¹⁴ Zob. B. Kołaczkowski, M. Ratajczak, *Pomoc społeczna, wybrane instytucje pomocy rodzinie i dziecku*, Warszawa 2013, s. 15.

¹⁵ Zob. A. Giddens, *Socjologia*, Warszawa 2004, s. 332.

- w ujęciu przedmiotowym, w którym traktowane jest jako kategoria analityczna rynku pracy i oznacza nierealizowaną podaż pracy jako efekt braku równowagi między podażą siły roboczej, a popytem na pracę;
- w ujęciu podmiotowym, w którym oznacza stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy i zgłaszających gotowość jej podjęcia, przy czym dochody z pracy są dla tych osób podstawą egzystencji.

Wykres 8. Liczba osób korzystających z pomocy OPS ze względu na bezrobocie w latach 2011 – 2014

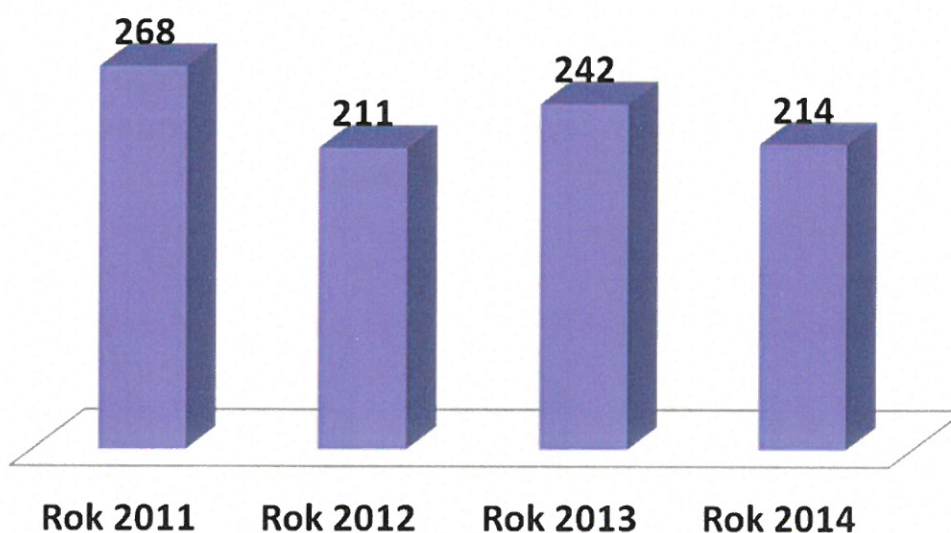
Ostatnie dane GUS z września 2015 r. mówią o skali bezrobocia rzędu 9,7% średnio na terenie kraju. Na terenie województwa Podkarpackiego we wrześniu 2015 r. zanotowano bezrobocie w skali 12,8%, natomiast na terenie powiatu niżańskiego stopa bezrobocia wyniosła 19,1%, która jest drugim największym wskaźnikiem na terenie naszego województwa.

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Nisku z terenu Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem wynosiła we wrześniu 2015 r. 749 osób (w tym 374 kobiety). Ogółem

¹⁷ B. Kołaczkowski, M. Ratajczak, *Pomoc społeczna, wybrane instytucje pomocy rodzinie i dziecku*, Warszawa 2013, s. 15.

część dochodów. Sytuacja ta powoduje, iż Ośrodek Pomocy Społecznej udziela przy przekraczających dochodach pomocy finansowej na leczenie i leki (specjalny zasiłek celowy).

Długotrwała lub ciężka choroba

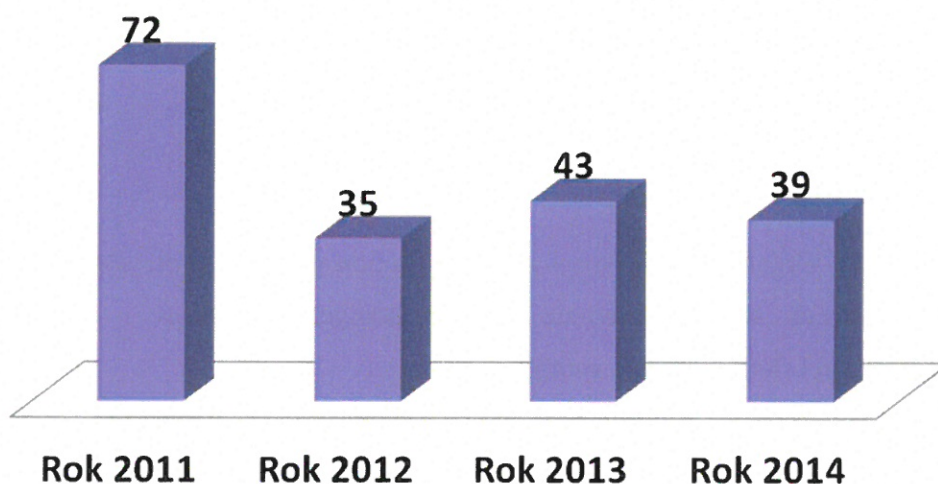
Wykres 10. Liczba rodzin korzystająca z pomocy OPS z powodu choroby

Analiza wykresu pozwala stwierdzić, iż liczba rodzin korzystających z pomocy z Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem w 2012 i 2014 roku była podobna, w 2013 roku wynosiła 242 rodziny a w 2011 roku 268 rodzin.

4.4. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego to kolejny problem, który jest powodem przyznawania przez OPS pomocy. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych najczęściej wynika z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego przejawiającego się trudnościami we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny. Objawia się ona poprzez pojawiające się problemy w pełnieniu ról rodzicielskich i wychowawczych związanymi z jednej strony z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów

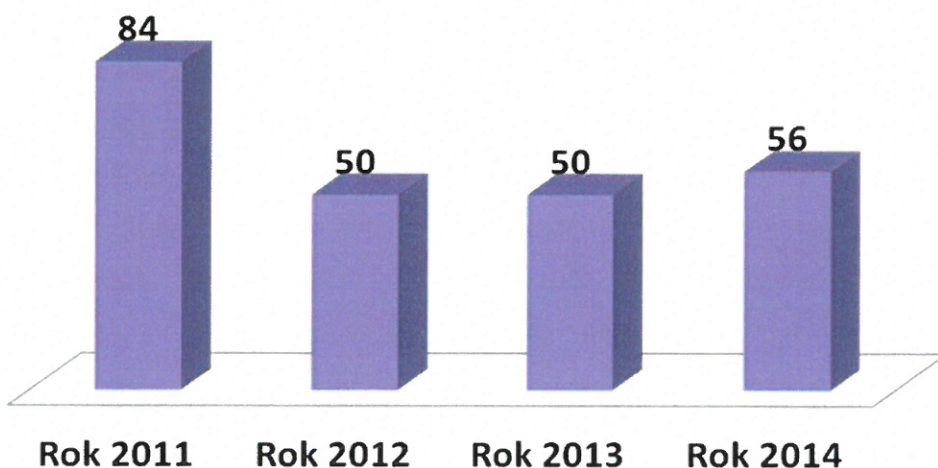
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina wielodzietna

Wykres 12. Liczba rodzin wielodzietnych korzystająca z pomocy OPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych

Na podstawie wykresu można wskazać, że liczba rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy OPS w Rudniku nad Sanem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych była największa w 2011 roku, w latach 2012 do 2014 utrzymywała się na podobnym poziomie od 35 do 43 rodzin.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina niepełna

Wykres 13. Liczba rodzin niepełnych korzystających z pomocy OPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2011-2014

od 0-15 lat, niepełnosprawny z uprawnieniami do zasiłku pielęgnacyjnego), natomiast liczba osób niepełnosprawnych biologicznie wynosiła 1 565,6 tys. (w tym z całkowitym ograniczeniem sprawności i z poważnym ograniczeniem sprawności). W 2011 roku na każdy 1000 osób wśród ogółu ludności Polski 122 były osobami niepełnosprawnymi. Na terenie naszego województwa współczynnik ten wynosi 117, co jest jednym z niższych na terenie kraju¹⁹.

Z obserwacji pracowników socjalnych wynika, że problemy osób niepełnosprawnych wiążą się głównie z ograniczonymi możliwościami, wśród których możemy wyróżnić:

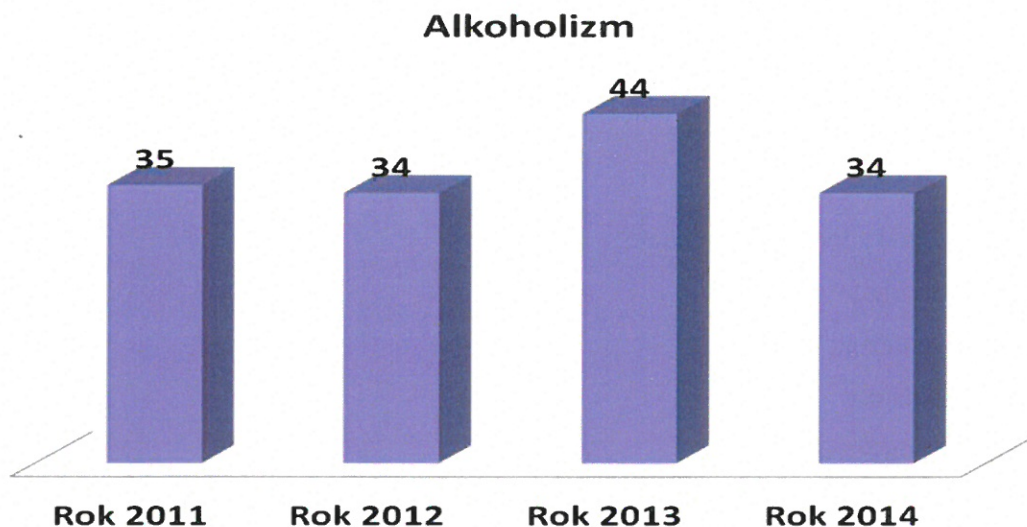
- bariery architektoniczne, które uniemożliwiają prawidłowe funkcjonowanie w życiu codziennym,
- ograniczenia natury finansowej, które wiążą się z brakiem środków finansowych na zakup odpowiedniego sprzętu, który pozwoliłby na większą niezależność od innych osób,
- brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych, co utrudnia udział w życiu społecznym i skazuje na marginalizację i pozostawanie w domu,
- ograniczenia natury psychologicznej, które wiążą się z brakiem właściwej oceny i akceptacji osób niepełnosprawnych wśród społeczeństwa, jak i trudności z zaakceptowaniem własnej pozycji przez samych niepełnosprawnych.

Struktura liczby rodziny korzystających z pomocy OPS w Rudniku nad Sanem ze względu na niepełnosprawność jest następująca:

---

¹⁹ GUS, Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011, *Ludność i gospodarstwa domowe. Stan i struktura społeczno-ekonomiczna. Część I Ludność*, Warszawa 2013, s. 51-82.

Liczbę rodzin, których objęto pomocą z powodu alkoholizmu, ilustruje poniższy wykres.

Wykres 15. Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS w latach 2011 – 2014 na terenie gminy Rudnik nad Sanem z powodu alkoholizmu

Jak wynika z doświadczeń z pracy z osobami, które nadużywają alkohol osoby te mają niewielką szansę na „uratowanie” się bez specjalistycznej pomocy. Wpływ na wzrost liczby osób młodych spożywających alkohol ma z pewnością powszechna dostępność, akceptacja wśród dorosłych na takie zachowania, wypracowane i podtrzymywane przez reklamę sprzeczne komunikaty – z jednej strony, że alkohol jest substancją szkodliwą, z drugiej zaś, że jest pożądanym towarem, który zapewnia atrakcyjność naszego życia.

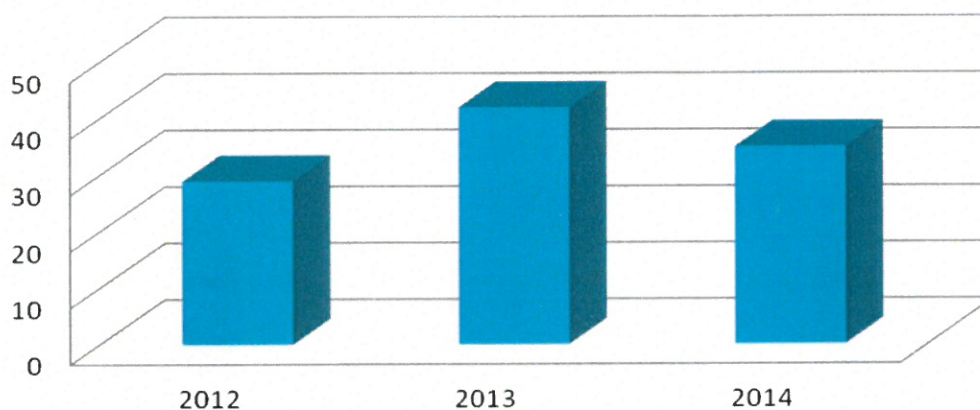
Na terenie Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Co roku opracowuje i wdraża Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, w którym ustala: działalność profilaktyczną, zakres pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i inne uzależnienia a także wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii, przemocy w rodzinie oraz ochronie i promocji zdrowia.

Tabela 8. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
Ilość spotkań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	12	16	14	15
Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe	1	0	2	2

Zródło: Urząd Gminy i Miasta w Rudniku nad Sanem

Liczba Niebieskich Kart założonych w związku z działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego

Wykres 16. Liczba założonych Niebieskich Kart

4.8. Bezdomność

Bezdomność to taki stan, w którym dana osoba nie posiada i nie potrafi sobie zapewnić schronienia, które mogłaby uważać za własne i które zapewniałyby jej minimalne warunki egzystencjalne. W ustawie o pomocy społecznej za osobę bezdomną uznaje się „osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania”. Bezdomność na terenie naszej gminy nie stanowi dużego problemu, liczbę rodzin korzystających z pomocy OPS ilustruje poniższy wykres.

gospodarstw domowych. Rodziny z pięcioma osobami i więcej stanowiły tutaj 22,9%. Był to największy odsetek takich gospodarstw w skali całego kraju.

Pomoc rodzinom wielodzietnym została uregulowana w ustawie o pomocy społecznej oraz w ustawie o świadczeniach rodzinnych. Na podstawie ustawy o pomocy społecznej rodziny wielodzietne otrzymują wsparcie w formie pieniężnej jak i niepieniężnej. Dedykowanym wsparciem dla rodzin wielodzietnych jest dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej. Dodatek ten przysługuje rodzinom, które otrzymują zasiłek rodzinny i jest przyznawany na trzecie i każde kolejne dziecko uprawnione do zasiłku rodzinnego. Należy zauważyć przy tym, że nie wszystkie rodziny mogą liczyć na wspomniane wsparcie. Ze względu na obowiązujące kryterium dochodowe uprawniające do otrzymywania zasiłku rodzinnego, rodziny wielodzietne nie otrzymujące zasiłku rodzinnego nie otrzymują również dodatku. Obecnie kwota dodatku wynosi - 80 zł na dziecko.

Na przestrzeni analizowanych lat zmianie ulegało kryterium dochodowe, a także wysokość zasiłku rodzinnego. W okresie zasiłkowym od 1 listopada 2011 roku do 31 października 2012 roku, kryterium to wynosiło 504 zł na osobę w rodzinie a wysokość świadczenia odpowiednio na dziecko do 5 roku życia 68 zł, powyżej 5 roku życia. do ukończenia 18 roku życia 91 zł, powyżej 18 roku życia aż do ukończenia 24 roku 98 zł. Od 1 listopada 2012 roku zmieniło się kryterium dochodowe oraz wysokość zasiłku rodzinnego. Kryterium dochodowe wynosiło wtedy 539 zł i wysokość świadczenia wynosiła odpowiednio, 77 zł, 106 zł i 115 zł. Od 1 listopada 2014 roku, zmieniło się tylko kryterium dochodowe uprawniające do otrzymania zasiłku rodzinnego i wynosiło ono 574 zł, zmianie natomiast nie uległa wysokość świadczeń. Od 1 listopada 2015 roku, zmianie uległo kryterium dochodowe które wynosi obecnie 674 zł na osobę w rodzinie, a także wysokość świadczeń, odpowiednio 89 zł, 118 zł i 129 zł na dziecko.

Tabela 10. Kwoty wypłaconych dodatków z tyt. wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej

	2011	2012	2013	2014
Liczba wypłaconych dodatków z tyt. wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 908	1 752	1 644	1 527
Kwota (zł)	152 640,00	140 160,00	131 520,00	122 160,00

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem

uregulowana w ustawie o świadczeniach rodzinnych. W omawianym temacie ustawa przewiduje dwa dodatki do zasiłku rodzinnego (po spełnieniu kryterium dochodowego):

- 1) urodzenia dziecka;
- 2) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, oraz jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka (bez obowiązku spełnienia kryterium dochodowego).

W latach 2011-2014 Ośrodek Pomocy Społecznej przyznał wymienione dodatki:

Tabela 11. Kwoty wypłaconych dodatków do zasiłku rodzinnego

	2011	2012	2013	2014
Liczba wypłaconych dodatków z tyt. urodzenia dziecka (kwota)	52 000,00	38 000,00-	42 000,00-	43 000,00-
Liczba wypłaconych dodatków z tyt. opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	265	240	191	150
Kwota wypłaconych dodatków z tyt. opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	102 414,00	92 849,00	73 261,00	57 670,00
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka („becikowe”)	101 000,00	73 000,00-	72 000,00-	73 000,00-

4.11. Trudności w przystosowaniu się po opuszczeniu zakładu karnego

Warunki izolacji więziennej, a także długoletnie kary pozbawienia wolności powodują, że skazany po opuszczeniu zakładu karnego ma poważne trudności w przystosowaniu się do środowiska, co objawia się najczęściej powrotem do działalności przestępczej, a w końcu do zakładu karnego. Recydywiści penitencjarni to specyficzna grupa skazanych, których próby poprawnej readaptacji nie przynosiły skutków. Czas odbywania kary pozbawienia wolności wypełniany jest szeregiem oddziaływań na skazanego, które w ostatnich miesiącach nabierają intensywności – mając na względzie przygotowanie jednostki do opuszczenia zakładu karnego. Według powszechnej opinii społecznej to zakład karny powinien być odpowiedzialny za przemianę przestępcy, który po zakończeniu kary będzie postępował zgodnie z przyjętymi normami społecznymi.

Zastępcze, rodzinne formy opieki nad dziećmi są najlepszym rozwiązaniem w przypadku, gdy dziecko pozbawione jest możliwości rozwoju w swojej naturalnej rodzinie. Zabezpieczają one w sposób właściwy potrzeby emocjonalne dziecka, np. potrzebę miłości, akceptacji, poczucia bezpieczeństwa. Realizacja tych potrzeb w placówkach opiekuńczo-wychowawczych jest często bardzo utrudniona. Ponadto wychowywanie się w warunkach rodzinnych umożliwia dzieciom pozbawionym opieki własnych rodziców, wszechstronne przygotowanie się do samodzielnego, odpowiedzialnego życia.

Obecnie Gmina Rudnik nad Sanem finansuje pobyt jednej małoletniej osoby w Domu Pomocy Społecznej w Wierzbicy.

Tabela 12. Wydatki na opiekę i wychowywanie dziecka w rodzinie zastępczej (kwota refundowana)

	2011	2012	2013	2014
Wydatki na opiekę i wychowanie jednego dziecka w rodzinie zastępczej (w zł)	00,00	581,60	383,00	725.15

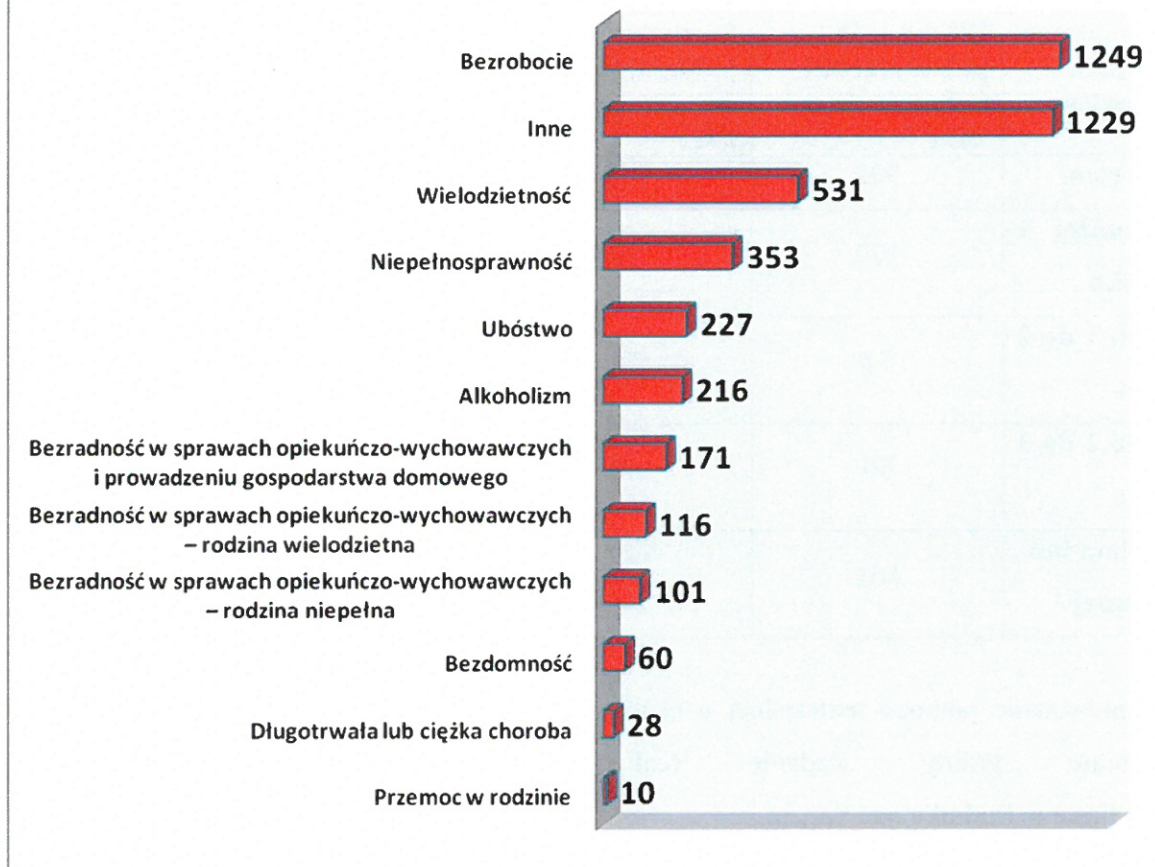
4.13. Dane o liczbie rodzin i osób korzystających z pomocy ośrodka pomocy społecznej w Rudniku nad Sanem w 2014 r.

W 2014 roku Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił ogółem pomocy 602 rodzinom (liczba osób w rodzinach – 1658).

Tabela 13. Przyczyny przyznania pomocy w 2014 r.

Przyczyny	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Alkoholizm	34	60
Bezdomność	8	10
Bezradność w prawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina wielodzietna	39	216
Bezradność w prawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina niepełna	56	171
Bezradność w prawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	33	116
Bezrobocie	426	1229

Przyczyny przyznania pomocy w 2014 roku według liczby osób w rodzinie

Wykres 21. Przyczyny przyznania pomocy w 2014 roku według liczby osób w rodzinie

V. Podsumowanie wdrażania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2011 – 2015

5.1. Priorytet: Redukcja zjawiska ubóstwa

Założone cele strategiczne:

- zapobieganie i łagodzenie skutków ubóstwa,
- eliminowanie zjawiska „uzależnienia” się świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej.

- wydawanie żywności. Pomoc realizowana we współpracy z Bankiem Żywności w Tarnobrzegu i Urzędem Gminy i Miasta w Rudniku nad Sanem.

Tabela 17. Liczba osób które otrzymały żywność

	2012	2013	2014
Liczba osób, które otrzymały żywność	1400	1650	1850

5.2. Priorytet: Pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem bezrobocia i przeciwdziałanie bezrobociu

Założone cele strategiczne:

- zapobieganie i łagodzenie skutków bezrobocia,
- wspieranie osób poszukujących pracy.

Osiągnięte cele:

Od połowy 2008 r. do września 2015 r. Ośrodek Pomocy Społecznej aktywizował zawodowo osoby bezrobotne, korzystające z pomocy społecznej poprzez realizację projektu „Czas na aktywność w gminie Rudnik nad Sanem”. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W ciągu trzech lat wsparciem zostało objętych 173 osób (124 kobiety i 49 mężczyzn). W ramach działań zaplanowanych przez pracowników socjalnych uczestnikom zostały zaproponowane:

- szkolenia zawodowe,
- doradztwo zawodowe,
- indywidualne doradztwo psychologiczne,
- doradztwo prawne,
- trening kompetencji społecznych i umiejętności psychospołecznych.

W ramach odbytych szkoleń zawodowych uczestnicy mieli możliwość brania udziału w kurach zawodowych: opiekunka osób starszych i niepełnosprawnych, opiekunka dziecięca, kucharz, bukietniarz, sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej, operator wózków widłowych, spawacz, wizażysta, fryzjer, operator obrabiarek numerycznie sterowanych, serwisant sprzętu komputerowego, kelner, glazurnik, kurs komputerowy, malarz tapeciarski,

- humanistyczno-środowiskowa,
- ogrodniczo-botaniczna.

W 2012 roku w Warsztatach Terapii Zajęciowej brało udział 67 uczestników, w 2013 roku było to 61, natomiast w 2014 roku 67 osób.

Wypłata zasiłków stałych (zadanie realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej)

Tabela 18. Liczba przyznanych zasiłków stałych

Lata	2011	2012	2013	2014
Liczba osób pobierających zasiłki stałe	66	75	89	87
Liczba udzielonych świadczeń (zasiłki stałe)	711	748	838	942
Kwota przeznaczona na finansowanie świadczeń (zł)	243 695,00	281 564,00	360 772,00	416 251,00

5.4. Priorytet: Pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Cel strategiczny:

- wypracowanie skutecznego modelu pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Osiągnięte cele:

- wypracowanie skutecznej współpracy z Caritas Diecezji Sandomierskiej,
- powstanie Ośrodka Interwencji Kryzysowej (OIK) (powstał 15 kwietnia 2007 r., umowa z powiatem od 1 czerwca 2007 r.),
- powstanie Domu Samotnej Matki,
- powstanie Schroniska dla Bezdomnych Kobiet.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej obejmuje pomocą i wsparciem osoby i rodziny znajdujące się w kryzysie. Udzielane jest wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, terapia, pomoc prawna, socjalna, terapia indywidualna, dla par małżeńskich, rodzinna.

5.6. Priorytet: Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym

Cele strategiczne:

- wypracowanie modelu współpracy pomiędzy różnymi instytucjami zajmującymi się pomocą rodzinom z problemami alkoholowymi,
- profilaktyczne informowanie o negatywnych skutkach nadużywania alkoholu,
- pomoc dzieciom, które narażone są na odczuwanie negatywnych skutków nadużywania alkoholu w ich najbliższym otoczeniu.

Osiągnięte cele:

- kierowanie na przymusowe leczenie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- większa świadomość społeczna o zagrożeniach związanych z nadużywaniem alkoholu.

5.7. Priorytet: Pomoc na rzecz dzieci przebywających poza ich naturalnym środowiskiem

Cele strategiczne:

- przeciwdziałanie skutkom patologii rodzinnych z udziałem dzieci.

Osiągnięte cele:

- odebranie rodzinie niewydolnej wychowawczo dziecka i umieszczenie w rodzinie zastępczej lub bezpośrednio w Domu Dziecka;
- częściowe finansowanie kosztów utrzymania dziecka w rodzinach zastępczych;
- finansowanie kosztów utrzymania dziecka w Domu Pomocy Społecznej.

MISJA

WYPRACOWANIE SKUTECZNEGO MODELU WSPARCIA DLA OSÓB TEGO WYMAGAJĄCYCH POPRZEZ KOORDYNACJĘ DZIAŁAŃ INSTYTUCJI ZAJMUJĄCYCH SIĘ ŚWIADCZENIEM POMOCY SPOŁECZNEJ

INSTYTUCJI I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH ZAJMUJĄCYCH SIĘ ORGANIZACJĄ POMOCY SPOŁECZNEJ W RAMACH NOWOCZESNEGO MODELU POMOCY SPOŁECZNEJ W OPARCIU O ZASADĘ POMOCNICZNOŚCI

Aktualny model polskiej polityki społecznej polega nie tylko na udzielaniu pomocy osobom potrzebującym wsparcia w znalezieniu jakiegokolwiek zatrudnienia, czy też zapewnianiu tym osobom podstawowych świadczeń z pomocy społecznej. Koncentruje się on raczej na pracy z klientem pomocy społecznej, a więc bardzo często z osobą wykluczoną społecznie. Wsparcie to polega przede wszystkim na realizacji różnego typu działań aktywizujących społecznie, a także działań integrujących osobę wykluczoną ze społeczności lokalnej i jej najbliższym otoczeniem. Jednocześnie poza kwestią zatrudnienia coraz ważniejsze stają się te obszary interwencji, które związane są z zapewnieniem możliwości godzenia życia zawodowego i rodzinnego. Coraz ważniejsza staje się kompleksowa i trwała pomoc. Ważne jest, aby działania były skuteczne, efektywne i trwałe, łączące reintegrację społeczną beneficjentów pomocy społecznej z uzyskaniem przez nich zatrudnienia, a także jego późniejsze utrzymanie. Skuteczna pomoc powinna nie tylko podnosić jakość życia poszczególnych jednostek, ale również ich rodzin oraz najbliższego otoczenia.

6.2.1. Pomoc na rzecz rodzin i osób dotkniętych problemem ubóstwa

Priorytet: Redukcja zjawiska ubóstwa.

Cele strategiczne:

- zapobieganie i łagodzenie skutków ubóstwa,
- eliminowanie zjawiska „uzależnienia” się świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej.

Kierunek działania:

- szeroka pomoc na rzecz osób i rodzin dotkniętych ubóstwem

Uzasadnienie działania:

Ubóstwo jest najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy przez OPS na terenie naszej gminy i stanowi istotny problem społeczny, ponieważ z ubóstwa wynikają inne problemy

Priorytet: Pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem bezrobocia i przeciwdziałanie bezrobociu

Cele strategiczne:

- zapobieganie i łagodzenie skutków bezrobocia,
- wspieranie osób poszukujących pracy.

Kierunki działania:

- aktywizacja zawodowa podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej,
- pomoc w tworzeniu spółdzielni socjalnych,
- poradnictwo adresowane dla osób poszukujących pracy,
- informowanie o działaniach kierowanych do osób poszukujących pracy podejmowanych przez Powiatowy Urząd Pracy oraz inne instytucje rynku pracy,
- kształtowanie pożądanych postaw, które mają ułatwić osobom bezrobotnym znalezienie pracy.

Uzasadnienie działania:

Bezrobocie jest zjawiskiem, które dotyka najliczniejszą grupę świadczeniobiorców Ośrodka Pomocy Społecznej. Przyczynia się do ubożenia materialnego, implikuje na poziomie rodziny negatywne skutki takie jak: dezintegracja rodziny (upadek autorytetów i zakłócenia w socjalizacji ról), spadek wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny oraz może zwiększyć ryzyko zaistnienia patologii życia rodzinnego.

Sposób realizacji:

- aktywizacja zawodowa w ramach projektu „Czas na aktywność w gminie Rudnik nad Sanem”,
- pomoc finansowa,
- pomoc rzeczowa.

Spodziewane efekty:

- zwiększenie aktywności w poszukiwaniu pracy,
- końcowym i najbardziej oczekiwanym efektem ma być wyjście z bezrobocia i z kręgu świadczeniobiorców pomocy społecznej.

przysługuje niezależnie od stopnia niepełnosprawności. Osoby niepełnosprawne stanowią drugą pod względem liczebności grupę świadczeniobiorców OPS-u.

Populacja mieszkańców Gminy Rudnik nad Sanem nie jest wolna od przewlekłych i długotrwałych chorób. Na naszym terenie funkcjonują dwie publiczne przychodnie a najbliższe ?????

Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy pomoc osobom niepełnosprawnym i chorym w postaci Usług Specjalistycznych a także Usług Opiekuńczych.

Sposób realizacji:

- aktywizacja zawodowa w ramach projektu „Czas na aktywność w gminie Rudnik nad Sanem”,
- pomoc finansowa,
- pomoc rzeczowa,
- doradztwo (w tym pomoc w przygotowywaniu dokumentacji niezbędnej do uzyskania renty, grupy inwalidzkiej itp.),
- powstanie cyklicznych spotkań integracyjnych.

Spodziewane efekty:

- likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej położonych na terenie gminy.

Partnerzy:

- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Rudniku nad Sanem,
- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Rudniku nad Sanem,
- Urząd Gminy i Miasta w Rudniku nad Sanem,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku,
- organizacje pozarządowe,
- Ośrodki Pomocy Społecznej z sąsiednich gmin,
- Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Poprowadź Mnie przez Świat”.

Źródła finansowania:

- środki własne gminy,

- przeprowadzanie wywiadów środowiskowych umożliwiających diagnozę sytuacji rodziny lub osoby,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych,
- udzielanie szeroko rozumianego poradnictwa, np. prawnego, psychologicznego lub wskazywanie miejsca, gdzie można uzyskać taką pomoc,
- udzielanie informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy,
- „Niebieska karta”.

W uzasadnionych przypadkach:

- a) udzielanie pomocy finansowej w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych,
- b) udzielanie pomocy rzeczowej np. przekazanie odzieży, żywności,
- c) udzielanie zasiłków i pożyczek na ekonomiczne usamodzielnienie się.

Spodziewane efekty:

- ofiary przemocy w rodzinie przestają czuć się osamotnione, przez co stają się silniejsze w swoich postanowieniach dotyczących zmiany istniejącej sytuacji,
- spowodowanie usamodzielnienia się ofiary przemocy w rodzinie od sprawcy.

Partnerzy:

- Policja,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- Dom Samotnej Matki,
- Schronisko dla Bezdomnych Kobiet,
- Urząd Gminy i Miasta w Rudniku nad Sanem,
- Prokuratura,
- Służba zdrowia,
- Sąd.

Źródła finansowania:

- środki własne gminy,
- dotacje rządowe.

Spodziewane efekty:

- poprawa funkcjonowania osób starszych i osamotnionych,
- powstanie Rodzinnego Domu Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem (w trakcie tworzenia). Docelowo miejsce zamieszkania znajdzie 8 osób starszych.

Partnerzy:

- Urząd Gminy i Miasta w Rudniku nad Sanem,
- Fundacja ks. Czesława Wali „Wyprzedzić swój czas”,
- Caritas,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Oddział Regionalny Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

Źródła finansowania:

- środki własne gminy,
- dotacje celowe,
- dotacje rządowe,
- sponsoring.

Termin realizacji:

- praca ciągła.

6.2.6. Pomoc na rzecz osób z problemami alkoholowymi**Priorytet: Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym****Cele strategiczne:**

- wypracowanie modelu współpracy pomiędzy różnymi instytucjami zajmującymi się pomocą rodzinom z problemami alkoholowymi,
- profilaktyczne informowanie o negatywnych skutkach nadużywania alkoholu,

- organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, w tym organizowanie kolonii letnich, zimowisk, wycieczek dofinansowywanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Spodziewane efekty:

- wzrost świadomości społecznej o skutkach nadużywania alkoholu.

Partnerzy:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Caritas,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku,
- Szkoły,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Miejski Ośrodek Kultury.

Źródła finansowania:

- środki własne gminy,
- dotacje celowe,
- sponsoring.

Termin realizacji:

- praca ciągła.

6.2.7. Pomoc na rzecz dzieci przebywających poza ich naturalnym środowiskiem

Priorytet: Pomoc na rzecz dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i rodzinach zastępczych

Cel strategiczny:

- przeciwdziałanie skutkom patologii rodzinnych z udziałem dzieci.

Kierunki działania:

Źródła finansowania:

- środki własne gminy,
- sponsoring,
- dotacje celowe.

Termin realizacji:

- praca ciągła.

6.2.8. Pogłębienie systemu wsparcia na rzecz osób bezdomnych**Priorytet: Pogłębienie systemu wsparcia na rzecz osób bezdomnych****Cele strategiczne:**

- pogłębienie systemu wsparcia na rzecz osób bezdomnych;
- wzmacnianie i stymulowanie działań mających na celu przezwycięzenie problemu bezdomności;
- zapewnienie schronienia i systemu wsparcia dla osób wychodzących z bezdomności.

Kierunki działania:

- kierowanie bezdomnych kobiet do placówki prowadzonej przez Caritas Diecezji Sandomierskiej w Rudniku nad Sanem;
- kierowanie bezdomnych mężczyzn do Schroniska Męskiego im. Św. Brata Alberta w Stalowej Woli;
- pomoc w rozwiązaniu problemów funkcjonalnych w obecnym miejscu przebywania;
- pomoc w załatwianiu spraw formalnych, przygotowaniu dokumentacji urzędowej;
- rejestrowanie i pomoc w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia, celem stałej kontroli własnego stanu zdrowia;
- sprawdzanie możliwości uzyskania pomocy ze strony bliskich;

Uzasadnienie działania:

Wiele jest przyczyn bezdomności, układają się one w grupy problemów wzajemnie powiązanych i warunkujących się wzajemnie. Proces przechodzenia w stan bezdomności to długa i skomplikowana droga. Bezdomność to nie efekt jakiegoś jednego aktu czy też

- przełamywanie stereotypów dot. osób opuszczających zakłady karne;
- zapewnienie wsparcia emocjonalnego oraz finansowego rodzinom osób opuszczających zakłady karne;
- mobilizacja do działań mających podjęcie pracy i poprawę sytuacji bytowej;
- działania mające na celu readaptację społeczną osób opuszczających zakłady karne oraz przeciwdziałanie powrotowi do przestępczości.

Kierunki działania:

- uwrażliwienie instytucji pomocowych na problem w przystosowaniu się byłych więźniów po opuszczeniu zakładów karnych;
- objęcie rodziny wsparciem Asystenta Rodziny;
- wypracowanie przez pracowników socjalnych lub asystenta rodziny indywidualnego planu pracy z osobą, która opuściła zakład karny, a także z jej rodziną.

Uzasadnienie działania:

Osoby opuszczające zakłady karne, zwłaszcza po odbyciu długoletnich wyroków, mają często problem w integracji ze społecznością, od której byli odizolowani oraz do zaadaptowania się do nowych warunków życia. Osoby te nie mają pracy, a co z tym związane środki do życia. Często też nie mają miejsca zamieszkania, planów, perspektyw, pomysłów na życie poza zakładem karnym. Dlatego właśnie ważna jest gotowość poszczególnych instytucji i służb do podejmowania działań, ułatwiających osobom po wyrokach powrót do normalnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Sposób realizacji:

- pomoc finansowa,
- pomoc rzeczowa,
- doradztwo.

Spodziewane efekty:

- poprawa relacji rodzinnych;
- ponowna adaptacja w środowisku rodzinnym i sąsiedzkim;
- znalezienie pracy i poprawa warunków materialno bytowych.

Partnerzy:

- Zakłady Karne;

- rozwój pracy zespołowej (pracownik socjalny wraz z asystentem rodziny pracuje z konkretną rodziną w celu pomocy w rozwiązaniu sytuacji kryzysowej tej rodziny);
- warunkowanie pomocy przez zawieranie kontraktów socjalnych ;
- organizacja czasu wolnego dzieci przez zorganizowanie kolonii letnich i ferii zimowych;
- współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi lokalnie na rzecz dziecka i rodziny;
- stworzenie systemu współpracy i komunikacji instytucji, organizacji świadczących pomoc psychologiczną, socjalną i prawną rodzinom z problemami życiowymi;
- organizowanie grup wsparcia dla rodziców, którzy nie radzą sobie z problemami;
- opracowanie programu działań na rzecz rodzin wymagających wsparcia w pełnieniu funkcji wychowawczej.

Uzasadnienie działania:

Wyżej wymienione kierunki działania mają na celu udzielenie wszechstronnej pomocy i wsparcia w przezwyciężeniu przez rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi już istniejących deficytów, zaniedbań, problemów, jak również przeciwdziałanie powstawaniu czy pogłębianiu się demoralizacji i patologizacji życia całej rodziny i poszczególnych jej członków.

Sposób realizacji:

- pomoc finansowa,
- pomoc rzeczowa,
- doradztwo.

Spodziewane efekty:

- poprawa relacji rodzinnych;
- dążenie do pozostawienia dzieci w środowisku rodzinnym;
- zwiększenie wydolności rodziny poprzez mobilizację do poprawy właściwych zachowań.

Partnerzy:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku;
- Powiatowy Urząd Pracy w Nisku;
- Caritas Diecezji Sandomierskiej w Rudniku nad Sanem;
- Kościół.

- pomoc finansowa,
- pomoc rzeczowa,
- doradztwo.

Spodziewane efekty:

- zwiększenie wydolności rodzin wielodzietnych;
- poprawa sytuacji materialnej;
- poprawa więzi rodzinnych;
- powiększenie rodzin;

Partnerzy:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej;
- Sąd Rodzinny i Nieletnich;
- organizacje pozarządowe;
- Kościół;
- Policja.

Źródła finansowania:

- pomoc finansowa,
- pomoc rzeczowa,
- doradztwo.

Termin realizacji:

- praca ciągła

6.2.12. Pomoc na rzecz ochrony macierzyństwa

Priorytet: Pomoc na rzecz ochrony macierzyństwa

Cele strategiczne:

- tworzenie programów wspierających finansowo ochronę macierzyństwa;
- tworzenie programów profilaktycznych uświadamiających odpowiedzialne macierzyństwo.

Zakończenie

Celem Strategii jest wytyczenie działań o charakterze długofalowym polegających na inwestycji w kapitał ludzki, rozwój niezbędnej infrastruktury zapewniającej skuteczną pomoc, edukację, poprawę sytuacji materialnej rodzin, działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia i poprawy przedsiębiorczości. Strategia ma na celu także wypracowanie skutecznego i efektywnego modelu współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi w obszarze pomocy społecznej oraz wpływać pozytywnie na rozwój gospodarczy i społeczny gminy.

W części pierwszej strategii skupiono się na diagnozie problemów społecznych występujących na terenie naszej gminy. Są w niej opisane problemy, których skala na terenie naszej gminy jest największa.

Cześć druga zawiera strategię rozwiązywania problemów społecznych zdiagnozowanych w części pierwszej. Hierarchia celów przedstawia się następująco:

Cel główny → priorytety → cele strategiczne → kierunki działania

W ten sposób przedstawiona strategia rozwiązywania problemów daje nam lepszy obraz i pozwala na podjęcie kompleksowych działań, które mamy nadzieję pozwolą na poprawę sytuacji osób i rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej. Jednocześnie zdajemy sobie sprawę, że strategia jest tylko narzędziem, które ma za zadanie zoptymalizowanie procesu podejmowania decyzji.

Wykres 14. Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS z powodu niepełnosprawności w latach	41
Wykres 15. Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS w latach 2011 – 2014 na terenie gminy Rudnik nad Sanem z powodu alkoholizmu.....	42
Wykres 16. Liczba założonych Niebieskich Kart	44
Wykres 17. Liczba osób korzystających z pomocy OPS w latach 2011 – 2014 na terenie gminy Rudnik nad Sanem z powodu bezdomności	45
Wykres 18. Liczba rodzin która skorzystała z pomocy z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa	47
Wykres 19. Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS w latach 2011 – 2014 na terenie gminy Rudnik nad Sanem z powodu trudności w przystosowaniu się po opuszczeniu zakładu karnego	49
Wykres 20. Przyczyny przyznania pomocy w 2014 roku według liczby rodzin	51
Wykres 21. Przyczyny przyznania pomocy w 2014 roku według liczby osób w rodzinie.....	52